

Magnetikus vonzódások egy japán festő pályáivén

Fukui Yusuke festőművésszel Major Gyöngyi beszélgetett

Fukui Yusuke japán festőművész, akit Barcsay egy ottani antikváriumból előkerült *Művészeti Anatómia* könyve egészen Magyarorszáig, azon belül pedig a Képzőművészeti Főiskoláig vonzott. Olyannyira, hogy itt szerzett festőművész diplomát, itt alapított családot is. Látókörünkbe nem csupán letisztult absztrakt képei miatt került, hanem mint aki egy ciklus erejéig Nikola Tesla munkásságában talált a kor számára kifejezhető képzőművészeti üzenetet. Így fontosnak láttuk beilleszteni a műszaki megközelítésektől oly távol eső gondolatait a Teslával foglalkozó tanulmány mellé.

Hogyan jött képbe a Tesla-sorozat?

Általánosságban a természet, a víz a témám. A Tesla-sorozat előzménye a fukusimai katasztrófa volt. 2011. március 11-én 30 kilométernyi terület vált lakhatatlanná, ami most, 10 év után már valamivel kisebb ugyan, de összességében sokkoló volt a hatás. Budapesten voltam akkor, és a földrengés után hónapokig nem tudtam festeni. Azon kezdtem gondolkodni, hogy képzőművészként hogyan lehet megoldásokat mutatni. Miképp lehetne napelemekkel és szélerőművekkel megoldani Japán energiaellátását. Nem vagyok fizikus, nem tudtam pontos méréseket végezni, de azért számolgattam. Úgy tűnt, hogy a szükségletek 60%-a fedezhető lehetne megújuló energiaforrásokból. Több helyre is elküldtem az ötletemet Japánba, de az elképzelésemet nem sikerült megvalósítani. Igaz, ma már nagy területekre telepítettek napelemeket, jelentős hányaddá vált a megújuló energia, ami egybeesik az én kezdeményezésemmel.

Mindeközben egy budapesti építész barátommal megalkottuk egy természetalapú erőműnek a koncepcióját. A tervekben a művészeti szemlélet meghatározó szerepet kapott. Létezik egyébként egy angol fogalom a kortárs művészetben – earthwork –, ami kifejező az általunk megálmodott nagyszabású, szabadtéri installációra. Sajnos azonban ez sem jutott el a megvalósulásig.

Gondolatban azért folyamatosan kutattam. Azon töprengtem, hogy a festészetben hogyan lehet valami olyasmit megalkotni, ami változást motivál, és az energiaproblémát a megoldás irányába segíti. Így kezdtem 10–15 év után újraolvasni a Nikola Tesla életéről fellelhető könyveket.

Teslának sok ötlete volt, amit mi már a mindennapjainkban használunk, a mobiltechnológia, a wifi, akár az elektromos energia vezeték nélküli továbbítása. Fantasztikus elképzelései voltak, amelyek megvalósításával kezelni lehetne a növekvő energiaszükségleteket. Elgondolásai éppen ezért mostanra váltak egyre fontosabbá. Nem szükséges se atom-, se szélerőmű, elegendő a térből elektromágneses úton közvetlenül kicsatolt energia.

Én a festészetben szerettem volna kifejezni Nikola Tesla fantasztikus világlátványát.

Általánosságban van egy vélekedés, hogy Tesla tulajdonképpen jóval megelőzte saját korát, s ezért nem is értették igazán, s talán most jön majd el az ő ideje. Ezért lehet fontos foglalkozni vele, megismerni a munkásságát. Paradigmaváltás – egy új világ küszöbén állunk.

Háború, energiaválság és a Covid – minden megváltozott körülöttünk. Tényleg el kellene gondolkodni azon, hogy hogyan is kellene élnünk. Mert például az utazás is egy csodálatos dolog, de azért túlzás volt, hogy szinte ingyen repülhettünk.

Apropó utazás... Hogyan és mikor jött Magyarországra? És annak idején miért éppen Magyarországot választotta?

19 évesen Tokióban tanultam. Az iskolám nem volt messze – talán ötszáz méterre – az antikvárium kerülettől. Az a neve, hogy Kanda Jinbo-cho és ezen a környéken még mindig rengeteg könyvesbolt van. Az egyik üzletben egyszer találtam egy anatómiai könyvet. Ez volt Barcsay *Művészeti anatómiája*. Megvettem. Azt sem tudtam, hogy ki az a Barcsay, de utánajártam, és aztán Barcsay Jenő könyve lett a kiindulópont Magyarország felé.

Jelentkeztem a Budapesti Képzőművészeti Egyetemre – akkoriban főiskola volt – és külföldi tanulóként bekerültem. Igen, így kezdődött a budapesti élet. Később az emberek, a barátaim, a családom már oda kötöttek. Ott van a műtermem is. Azonban jött a Covid, és hazautaztam Japánba. Gondoltam rövid időre, de minden elhúzódott.

Igen, az idő... nagyon érdekes kérdés. Először is az időhöz viszonyulunk, és ez a viszonyulás mindannyiunkban nagyon különbözhet. Régen azt volt szokás mondani, hogy más a keleti és más a nyugati ember időfelfogása. A titok azonban talán mégis az, hogy az időben hogyan lehet úgy benne élni, hogy ne váljunk a martalékvá.

Nagyon érdekes és nehéz téma. Saját magamban is az idő mindig másmilyen. Más, amikor például utazom, és teljesen más utazás előtt. Amikor megérkezem, akkor is más. És amikor Budapesten vagyok, mondjuk a városközpontban, az is teljesen más. És vidéken is más. Ha festek, akkor is más, de ha nem festek, csak a festészetről gondolkodom, az is idő. Ez mind idő, és ezek az idők különböző tempóban mozognak.

A festészet nem ott kezdődik, hogy van egy műterem, festék, vászon és ecset. Tulajdonképpen állandóan festek. Fejben. Mindig-mindig festek, és próbálok megoldásokat találni. Jóllehet ugyanabban az időben, ugyanakkor olyan sok más megoldás is létezik. S a manifestálódott megoldással lényegében más lesz az idő is.

Ezzel együtt, van egy közös idő, s ezt kell megtalálnunk. Ebben az időben válik – jó értelemben – érthetővé a művészet. Ezt a közös időt kell keresnünk. Hol van ez az idő?

Igazán ez csak a festészetben belül létezik. Ezt az időt és teret keresem a két dimenzió belüli vásznon vagy papíron. Ez az én művészetem.

Jelenvalóság – azt mondanám. Minden él az alkotásaiban, még az elmúlás is. Ez a létezés teljessége. Nincs elkülönültség, csak szervesség és flow. Egyszer azt mondta, hogy a keleti kötődései inkább tudatalatti jellegűek és nem spekulatívak. S mondott egy példát. Amennyiben egy nyugati ember azt a feladatot kapná, hogy vágjon félbe egy papírlapot, akkor kíméletlenül félbehajtaná és eltépné, vagy ollóval közelítene felé. Ön azonban – mint mondotta –, valószínűleg megnevedésen a papírt és megpróbálná az anyag szerkezetével harmonizáló módon kettéválasztani.

Igen, valóban. Szerintem ez tényleg a tudat alatról jön, ez nem megfontolás következménye. Ugyanez működött azon a négy-öt alkalmon, amikor flow-kiállításom volt Budapesten. Az, hogy élőben festek – a live painting – számomra nagyon izgalmas, és nem is elsősorban azért, mert a néző így közelebb kerülhet a kortárs művészetéhez, hanem mert ezzel létrejön egy kapocs.

A festészet nagyon-nagyon magányos tevékenység. A festő zárt műteremben dolgozik, és egyáltalán nem biztos, hogy hosszú távon ez olyan nagyon egészséges dolog. Tehát néha – így – emberek között festeni, igazán kellemes. És még változást is okozhat. A festészet atmoszférája is megváltozik ezáltal.

Megjelenik a hatás, ami akár be is épülhet az alkotásba.

Igen, érdekes módon, ha körülöttem vannak emberek, akkor ők nézik, amit csinálok. Tehát egyszerre sok szempont van jelen és válik érzékelhetővé. Mégpedig az emberek szemében jelenik meg ez a sok aspektus. Látható a sok nézőpont és ez az, ami a változást okozza.

A nyugati civilizáció individualista, a keleti pedig közösségben, a kapcsolatok hálózatában gondolja el a létezését. Érdekes, ahogy Önnél hangsúlyt kap a szemlélők viszonyulása az alkotásaihoz. A szemek jelentőségének hangsúlyozása. Engem megragadott az, hogy Önnek fontos a tekintet, az hogy hogyan néz a világ vissza ránk. Ez nagyon szép és sokatmondó. Eszembe jutott egy japán költő verse:

*Amikor leástam a mezei orchideák
mélyen gyökerező tövéhez,
én élveztem a dolgot, nem ők.
(Izumi Shikibu, In: The Ink Dark Moon)*

Egyébként igen, a virágok is érdekes téma...

Igen, és a szirmok. Mindig visszajönnek. Most is pár hónapja szirmokat festettem. És megint visszaköszön az idő tematikája, az idő múlása, az idő folyamata. Tulajdonképpen a virág önmagában nagyon szép, de tragikusan mulékony, hamar elhervad. Elmúlik. Ezt próbálok kibontani a „szirm”-ból, mint általános témából.

És tényleg elmúlnak a dolgok?

Jó kérdés. Elmúlnak a dolgok, majd újjászületnek. Ha megnézzük nemcsak az ember, hanem a természet történetét is, akkor látjuk benne az elmúlást. Utána azonban mindig jön valami új. Ha egy állatfaj ki is hal, jön majd egy másik. És a növényeknél is így van. Tavasszal virágoznak, és ősszel minden elmúlik, de akkor megint tavasz jön, és minden elindul újra. Tulajdonképpen ebben a spirálszerűségben létezünk.

Igen, a ciklikus időben.

És lényegében ez a fajta elmúlás-felfogás ezért nem szomorú, nem annyira fájó. Mert ennek a múlásnak is van szépsége. Nemcsak az eleven növényen szép a virág, hanem rendkívül szép szirmokra bomolva a földre szóródva is. Talán így még szebb. Igen, a szirm a földön, vagy a vízen talán még szebb, mint maga a virág.

Seaside memory, 1998, vegyes technika, 86 cm x 65,5 cm

Seaside across memories, 2013, vegyes technika, 53,3 cm x 73 cm

Shibuya Crossing, 2016, olaj, vászon, 72 cm x 72 cm

A művész alkotás közben

Fukui Yusuke alkotásai

Everybody Needs Art

Fotók: Weber Áron